

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

209. An si à Sacerdote gutta aquæ non misceatur, ex paritate materiæ excusetur à mortali? Et notatur, quod si aqua non fuerit in vinum conuersa ante consecrationem, connueritur immediatè Sanguinem? ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

num. 39. licitum esse non posse aquam rosaceam pro naturali in Missa cum vino misceri : sed si misceretur, valida esset consecratio ; & ita in terminis docet Angelicus Doctor in 3. part. quest. 74. art. 7. ad 3. ubi sic ait. Quia admistio ad vinum non est de necessitate Sacramenti, non refert quantum ad Sacramenti necessitatem, quozcumque aqua misceatur vino, siue naturalis, siue artificialis, vt rosacea : quamvis quantum ad convenientiam Sacramenti peccet, qui aliam aquam miscet, nisi naturalem, & veram: quia de latere Christi pendens in cruce aqua vera profluxit, non humor phlegmaticus ; vt quidam dixerunt, ad ostendendum quod corpus Christi erat verè compositum ex quatuor elementis, sicut per sanguinem fluentem ostendebatur, quod erat compositum ex quatuor humoribus. Ita D. Thomas. Peccaret igitur mortaliter Sacerdos, si aquam rosaceam, aut artificiosam misceret in Missa : faceret enim contra præceptum, & consuetudinem in re gravi.

7. Sed quid dicendum in casu necessitatis, quando non possit alia aqua haberi. Et licet tunc affirmat Paludanus in 4. distict. 11. quest. 1. artic. 6. concl. 3. Verùm aduersus illum insurgit Perficus de offic. Sacerdot. lib. 1. cap. 2. dub. 7. n. 53. ubi num. 55. etiam quærit pulchrum dubiolium. An sit peccatum mortale miscere in Missa aquam calidam vino, etiam si sit naturalis, & affirmatiuè responderet, quia sic faciens faceret contra consuetudinem Ecclesiæ, & nodum ritum introduceret. Et ita hanc sententiam præter Perficum docet etiam Sagundez in præcept. 2. Ecclesiæ lib. 2. cap. 4. n. 14. aliqui verò de hac re à me consulti putant hoc esse nimis durum, quia non est mutatio grauis ritus. Concedo tamen, quod si in aliqua frigidissima regione esset consuetudo miscere aquam calidam, & ne forte vinum congeletur, posse sine vilo peccato id fieri.

RESOL. CCVIII.

Quidam Sacerdos in Calice multas guttulas aque infundebat, quæ sunt, an ita faciendo toties peccauerit? Et an Sacerdos possit infundere octauam partem aquæ, proportionabilem vino? Et an aqua in vinum non conuersa ante consecrationem, immediatè in Christi sanguinem conuertatur? Et an si fiat conuersio aque in vinum in illo medio tempore, in quo profertur forma, prolatis tamen illis verbis: Hic est Calix, an tunc illa pars vini, quæ sit ex aqua, conuertatur in sanguinem Christi? Ex part. 3. tract. 4. Ref. 49.

§. I. Respondi minimè, & addoxi Layman in Theol. mor. lib. 5. tract. 3. c. 2. n. 9. ubi sic asserit. Non ita sollicitè, ac scrupulosè curandum est Sacerdoti, vt aquam valde modicam, vel vnã guttulam effundat (quod nescio, an satis conueniens sit, præsertim si fiat cum sollicitudine, ob quam fieri possit, vt phantasia, & sensu deluso nihil omninò effundatur, sed plures guttas effundere potest, imò etiam octauam, vel decimam partem proportionalem. Ita Layman, vbi docet opinionem, quam noster P. D. Paulus Aresius Episcopus Dortononensis, vir doctissimus, & amicissimus, olim ante omnes neotericos publicè in nostris scholis tenuit, & postea typis mandauit, in disput. de aque transmutatione in sacrificio Missæ; nempe immediatè Christi sanguinem conuerteret. Quam sententiam docet etiam Coninch de Sacramenti. quest. 74. art. 3. dub. vnicò, qui testatur Romæ publicè defensam anno 1606. & iterum anno 1608. Pels in 3. part. quest. 74. artic. 8. disput. 2. Saort. de sa-

Sup. hoc in Ref. seq. §. vit.

crificio Missæ lib. 4. cap. 1. num. 13. Toletus lib. 2. c. 2. §. num. 4. Ianfenius in concordia cap. 131. Petrus Sotus & aliquos asserit Layman vbi supra, & noster Aresius sect. 7. Et hanc sententiam probabilem putant ipsi met aduersarij, vt patet apud Ledesma vbi supra illis verbis. [Elto es lo mas probable, y que tiene mandez Heredia disp. de Sacram. Baptism. p. 3. dub. 1. num. 9. Homobonus de exam. Eccles. p. 1. tract. 4. §. 10. quest. 86. Ioan. de la Cruz in direct. conscient. part. 1. de Sacram. Eucharist. quest. 1. dub. 3. concl. 2. Syluani in 1. part. quest. 74. art. 8. Villalobos in summa tom. 1. tract. 7. diff. 7. n. 5. Sotus in 2. distict. 9. quest. 1. artic. Nagnus in 3. part. quest. 74. art. 8. Suarez in 3. part. disp. 45. sect. 4. Valentia tom. 4. q. 2. disp. 6. p. 1. Aristorius tom. 1. lib. 10. cap. 30. q. 3. Henriquez lib. 3. cap. 1. in glosa lit. D. Ledesma in sum. tract. de Eucharist. 2. concl. 8. & alij, quos citat, & sequitur Sagundez in lib. 2. cap. 4. n. 8. Pitigianus in 4. sent. tom. 1. distict. 11. quest. 7. dub. 5. Graffius tom. 1. lib. 3. conf. 3. n. 29. de celebrat. Missæ & Hyacinthus Petroni in epist. de necessitate præconuersionis aque in vinum, cap. 12. per vno. Vide etiam Reginaldum tom. 3. lib. 29. cap. 2. n. 27.

2. Sed hic obiter in gratiam curiosorum ponitur pulchrum dubium (stando in hac opinione an si fiat conuersio aque in vinum in illo medio tempore, in quo profertur forma, prolatis tamen illis verbis: Hic est Calix, si tunc illa pars vini, quæ sit ex aqua, conuertitur in sanguinem Christi: Pater Suarez vbi supra in 3. part. tom. 3. disp. 45. sect. 4. negatiuam sententiam putat, quia illud pronomen hic, ostendit materiam præsentem: sed illa pars non est præsens, nec vinum, in illo instanti, in quo profertur illud pronomen. Ergo deinde si alia materia adducatur de nouo, & fieret præsens in illo medio tempore, non consecraretur. Ergo neque ista, quoniam tunc est præsens res quæ non est.

3. Sed aduersus illam affirmatiuam sententiam tenetur Nagnus in 3. part. q. 74. art. 8. in fine, & docet, quod talis materia maneret consecrata, quoniam intentio ministri, cum sit religiosa, refertur ad instanti in quo fit consecratio, sed tunc est illa materia præsens, & sufficiens. Ergo. Et ad argumentum Suarez responderet, quod etiam in illo instanti, in quo profertur illud pronomen, est illa materia mortuè præsens, quoniam suppositis dispositionibus est præsens in minima distinctione temporis, & vt ait Aristoteles, quod parum distat vt fiat, nihil distat videtur. Ad confirmationem quidquid sit de antecedenti, negat consequentiam, quia ibi est omninò per accidens, quod fiat præsens materia in brevissimo illo tempore: in nostro autem casu suppositis dispositionibus, quæ ex natura rei ordinant conuersionem ad illud instans, est per se. Et hæc omnia Nugens. Sed quia Confessarius speculatiua non ita placebunt, id est ad alia practicabilia deueniamus.

RESOL. CCIX.

An si à Sacerdote gutta aqua in vino non misceatur pro paruitate materia excusetur à mortali? Et notatur, quod si aqua non fuerit in vinum conuersa ante consecrationem, conuertitur tamen immediatè in sanguinem? Ex part. 5. tract. 1. Ref. 56.

§. I. NOSTRI temporis hæretici, vt refert Bellarm. lib. 4. de Euch. cap. 10. censent mixtionem aque cum vino pro consecratione Calicis esse inordinatam, & liberant.

RESOL. CCXI.

An gutta vini, quae sunt in Calice separata à vino, quod est in fundo Calicis remaneant consecrata? Ex p. 3. tract. 4. Ref. 32.

§.1. Hic casus frequenter accidit, & affirmatiuam sententiam docet Bonacina, quem ego adduxi in tract. 3. miscell. resol. 16. sed contrarium tenendum est, nam haec videtur esse communis, & optima Ecclesiae intentio consecrandi omnem liquorem consecrabilem, qui per modum vini continui in calice continetur. Et ita praefer Reginaldum, & Suarez docet nouissimè Layman in Theol. moral. lib. 5. tract. 4. cap. 2. n. 14.

Quae hic est Ref. antecedens.

2. Quod autem tenet Coninch. de Sacrament. quest. 74. art. 2. dub. 1. num. 43. eas quoque vini guttas consecrari, quae intra calicem reliquo liquori proximae adherent, vt leui calicis commotione admisceantur, difficultatem etiam habet secundum Layman loco citato nam determinari non potest, quanta omnino esse debeat talium guttarum propinquitas; fatetur enim ipsemet Coninch remotiores non consecrari. Neque verò potest consecratio (sicuti neque alterius Sacramenti consecratio) pendere à futuro euentu contingente, vt nimirum ea solum guttae consecrentur, quas postea conringet calicis agitatione reliquo liquori commisceri. Dicendum est igitur illud vinum consecrari, quod per modum vini continui portabile existit in fundo calicis.

RESOL. CCXII.

An si in campo in aliqua Ecclesia non reperitur Hostia, sed tantum particula, liceat Sacerdoti cum ea celebrare? Ex p. 5. tr. 13. & Misc. 1. Ref. 80.

§.1. Affirmatiuè respondet Marchantius in Candelabr. Sacram. 99. Pastor. tract. 4. cap. 3. q. 3. cas. 6. fol. 185. vbi sic asserit. Si haberi maior Hostia non possit, an ex minoribus liceat adhiberi? Respondo in Missa priuata & secreta id fieri posse, cum non inueniatur præceptum in contrarium, gratiusque videri Deo sic celebrare, quam non celebrare, licet non sit festus dies, maxime si non sit periculum de scandalo, tunc enim id etiam urgente causa publice fieri nihil veraret. Ita ille, & ego.

Sup. contentum in hac Ref. in Ref. seq.

RESOL. CCXIII.

An si v.g. non inueniatur Hostia magna, possit Sacerdos celebrare, & consecrare particulam paruum? Et an hoc licitum sit, si adsit ad minus iustificatio, & necessitas aliqua? Ex p. 6. tr. 7. & Misc. 2. Ref. 55.

§.1. De hoc casu his diebus interrogatus fui. Et aliqui negatiuè respondebant, quia est de necessitate præcepti, vt Hostia sit rotunda, ac debita magnitudinis: nam etsi magnitudo, aut paruitas non obstat, quò minus per se loquendo valide consecratur materia, non licet tamen Sacerdoti in quantalibet magna quantitate, aut modica id facere, ob ingentia incommoda, certaue peccandi pericula quibus talis actio exposita patet.

Sup. contentum in hac Ref. in Ref. præterita.

2. Sed hae omnia admittenda essent, si Sacerdos consecraret Hostiam quantitatis modicæ sine aliqua iusta causa; secus autem si hoc faceret ex aliqua necessitate; & ided non grauabor hic apponere verba

2. Sed contraria sententia profus est tenenda, & ideo ad dubium propositum respondeo negatiuè cum Ioanne de Lugo de Sacram. Euch. disp. 15. sect. 2. num. 22. vbi sic ait: Dato quòd materia parua secundum se non possit ab Ecclesia prohiberi grauius, quando tamen est materia magna in ordine ad significationem, potest, vt gutta aquae in Calicem mitenda propter mysterium & significationem præcipitur ab Ecclesia sub mortali. Ita ille.

3. Notandum est etiam hic in gratiam amicissimi & doctissimi viri Pauli Aresij Episcopi Tortonenfis, quòd si aqua non fuerit in vinum conuersa ante consecrationem, conuertitur immediatè in sanguinem, & ita docet præter DD. abibi à me relatos nouissimè, me etiam citato, Ioannes de Lugo de Sacram. Euch. disp. 4. sect. 4. n. 48. & Ioannes Præpositus in 3. p. 9. 74. art. 8. dub. vnic. num. 58.

RESOL. CCX.

Quidam Sacerdos post consecrationem Sanguinis inuenit in calice aliquas guttas separatas à vino, & illas cum purificatorio ante sumptionem sanguinis abstersit, queritur, an ille gutta fuerint consecrata? Ex part. 2. tr. 17. & Misc. 3. Ref. 16.

§.1. Referam, quae de hac quaestione apud auctores inuenio. Coninch. de Sacram. 97. art. 2. dub. 3. n. 43. haec asserit. Nota legitimam intentionem consecrationis calicis, secundum communem, & optimam praxim, fieri solum circa omnem humorem consecrabilem, qui in calice per modum continui, aut quasi continui continetur, vt comprehendat etiam aquam vino permixtam, & guttas vini, quae proximae continuo liquori calici intrinsecus adherent, ita vt parua calicis agitatione reliquo vino miscantur. Tales enim guttas vini, vel prius abstergi; vel cum reliquo vino consecrari omnino expedit, ne materia non consecrata, miscetur consecratae. Quare, nisi consecrans aliud expressè intendat, censetur communitè hanc totam materiam, & nullam aliam consecrare, & consequenter, nec guttas remotiores circa extremum labrum calicis adherentes. Quamuis magis expedit, prius omnes guttas, praesertim remotas, abstergere, & tunc simpliciter omnem materiam consecrabilem, quae est in calice, consecrare. Haec Aegidius.

2. Sed Martinus Bonac. tract. de Sacram. disp. 4. q. 2. p. 6. n. 7. absolute asserit, omnes vini guttas, quae sunt in calice, licet separatas à vino manere consecratas, & reddit rationem; nam intentio Sacerdotis fieri videtur circa totam materiam in calice existentem, quae demonstratur per particulam hic, vt patet à simili de consecratione plurium hostiarum in eodem vase existentium.

3. Ex his existimandum erat peccasse mortaliter Sacerdotem illum, qui vini guttas existentes in calice, post consecrationem abstersit, nam erant consecratae.

4. Attamen illi, pro sua consolatione, contrariam sententiam, apud Reginaldum, demonstrauit, sic enim ait in praxi tom. 2. lib. 28. cap. 2. n. 19. Si aliqua sunt guttae vini, vel extra calicem, vel in calice separatae à toto vino, quod in calice ipso continetur eas probabiliter iudicari non consecratas, ob defectum intentionis; namque intentio habenda circa materiam calicis est, vt Sacerdos intendat consecrare illud, quod per modum vini continui portabile existit intra calicem. Sic ille.